III

Питання науки

Галина Грищенко
Олександр Тарасенко

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА В ЧЕРНІГІВСЬКОМУ ОБЛАСНОМУ НАУКОВОМУ ЛІЦЕЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Повномасштабне вторгнення в Україну російського агресора наприкінці лютого 2022 р., загроза окупації Чернігова, тимчасове припинення освітнього процесу, а потім відновлення діяльності навчального закладу суттєво вплинули на організацію науково-методичної роботи в Чернігівському обласному науковому ліцеї. Зрозуміло, що освітній процес під час війни актуалізує зовсім інакші форми й методи, ніж у мирний час. Численні організаційні, побутові, безпекові виклики змушують педагогічний колектив і методичний відділ ліцею шукати й знаходити адекватні реакції на ці виклики. Насамперед, методичний підрозділ ліцею клопотався про збереження попередніх напрацювань. Водночас, в умовах воєнного стану, коли навчальний процес відбувається в змішеному й онлайн форматі, методичний відділ ліцею нарощував активність у науково-дослідницький галузі, залучаючи якомога більше здобувачів освіти та педагогів до різних заходів у цій галузі. Суть та зміст науково-методичної роботи упродовж воєнних років визначалися проблемою, над якою працює ліцей, а саме: «Формування цілісної універсальної наукової картини світу учнів на основі міждисциплінарного підходу через впровадження універсально-інтегральної багаторівневої освіти».

Відповідно до плану роботи ліцею протягом 2023/2024 навчального року проведено «Тижні науки» у фізкультурній, природничій, математичній, інформатичній, технологічній, мовно-літературній, іншомовній, громадянській та історичній, мистецькій освітніх галузях. Проведені заходи сприяли залученню учнів до наукової, навчально-дослідницької, дослідницько-екс-

периментальної, конструкторської, винахідницької та пошукової діяльності за інтересами та формуванню в них універсальної наукової картини світу, поглибленню знань у вище зазначених освітніх галузях, розвитку творчих та інтелектуальних здібностей, підвищенню професійної майстерності вчителів, впровадженню інноваційних технологій в освітній процес та забезпеченню надання якісних освітніх послуг.

У рамках Тижнів педагогічні та науково-педагогічні працівники ліцею проводили заходи в нестандартних формах, зокрема, кейс «Метафори про науку» (учитель Іван Баран), сократівські бесіди «ЛАН «Вєді» в системі наукової діяльності ЧОНЛ» (учитель Галина Грищенко), науковий раунд «ОЛІМПІЗМ» (учитель Ірина Мироненко), погляд науки «Олімпійський урок» (учитель Валерій Пустовой), танцювальний батл олімпійців «Рухливий драйв» (учитель Ірина Мироненко), студію «Йога для початківців» (учитель Євгенія Войстрик), урок-презентацію проєкту «Му-мудра КОРІВКА» (учитель Антоніна Федорченко), науковий диспут «Олімпійський рух в умовах воєнного стану» (учитель Євгенія Войстрик), заняття у віртуальній лабораторії «Labster» (учителі Ірина Курмакова, Олена Бондар), наукова студія «Моделювання живих систем: клітинний рівень» (учитель Світлана Кирієнко), круглий стіл «У пошуках наукової істини» (учитель Світлана Кирієнко), наукову лабораторію «Omne vivum ex vivo, або як забезпечується неперервність життя» (учитель Антоніна Федорченко), дискусійний клуб «Наука і світ глобальних викликів» (учитель Антоніна Федорченко), вікторина «Наука хімія і повсякденне життя» (учитель Анджела Бутко), урок-конференцію «Енергетика довкілля» (учитель Андрій Аліісеєнко), інформативний дайджест «Магічні кислоти» (учитель Віктор Янченко), відкриті онлайн-зустрічі: «Ірраціональні рівняння з параметрами» (учитель Лідія Філон), «Побудова перерізів многогранників методом слідів» (учитель Інна Глінка-Єремко), майстер-клас «Фрактальна ялинка» (учитель Світлана Бобир), уроки-дослідження: «Світ тригонометричних функцій» (учитель Галина Грищенко), «Слово, чому ти не твердая криця?» Поетична спадщина Лесі Українки» (учитель Іван Баран). Правопис слів іншомовного походження» (учитель Галина Сердюк), уроки інформаційно-практичного занурення: «Григір Тютюник: образи та символи новели «Три зозулі з поклоном» (учитель Наталія Голуб), «Професії майбутнього» (учитель Марина Кияшко), поетичні читання творів Т. Шевченка «Мережева Шевченкіана» (учителі Галина Сердюк, Іван Баран, Наталія Голуб), історичний Kahoot «Історія ліцею – сторінка історії незалежної України» (учитель Олена Гринь) і багато інших.

У ліцеї збережено й надалі успішно культивується проведення «Тижнів науки». Так, щороку проводилися «Тижні науки» в природничій освітній га-

лузі «Магія STEM – коли наука об'єднує», які зазвичай супроводжувалися Всеукраїнською учнівською екологічною конференцією «Вивчати, щоб зберегти», присвяченої дослідженням у галузі природничих наук. Заходи були організовані в змішаному форматі. До роботи конференції долучилися близько 100 учасників, слухачів та гостей з Чернігівської, Київської, Житомирської, Полтавської областей. Учасники конференції презентували результати своєї науково-дослідницької діяльності на 4-х секційних засіданнях:

1. «Агробіостанція як сучасна платформа діяльності молоді в реалізації основних положень концепції освіти для сталого розвитку й виховання»;

2. «Практичні аспекти досліджень учнівсько-студентської молоді для розбудови екологічного благополуччя Української держави»;

3. «Вивчення біорізноманіття природно-заповідних територій та підходи до його охорони»;

4. «Стратегія збалансованого розвитку й підходи до її реалізації через призму шкільної екологічної діяльності».

У 2023 р. за результатами Всеукраїнської учнівської екологічної конференції видано збірку.

У рамках проведення «Тижнів науки» в математичній, інформатичній та технологічній освітніх галузях «Наука заради миру» учителі технологій та математики Наталія Бойправ, Галина Грищенко, Інна Глінка-Єремко та Світлана Бобир організували та провели для учнів конкурс дизайнерів «Власна комп'ютерна миша», загальноліцейну вікторину «Питання від комп'ютерної миші», конкурс дослідників «Кращий геометр ліцею» та лотерею «Новорічні наукові сюрпризи». Призери даних заходів були нагороджені цінними подарунками.

У 2023 р. у рамках проведення «Тижня» в математичній, інформатичній та технологічній освітніх галузях учениці 10 класу природничо-математичного профілю Анна Арланцева, Варвара Денисенко (наукові керівники Ірина Курмакова, Олена Бондар) взяли участь у Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю студентів, аспірантів та молодих учених «Крок у науку: дослідження в галузі природничо-математичних дисциплін та методик їх навчання».

У рамках «Тижня науки» у громадянській та історичній освітній галузі учні та учениці ліцею Ангеліна Леоненко, Діана Поліщук, Вадим Платонов, Вероніка Шупило, Іван Жаров, Роман Мірошниченко, Софія Глінко 24 квітня 2024 року взяли участь у XXVII Науковій конференції молодих учених та студентів. Науковими керівниками учнівських доповідей виступили Ірина Лисенко, Олександр Тарасенко, Олена Гринь. Доповіді ліцеїстів та ліцеїсток містили результати їх наукових пошуків з актуальних проблем археології, історії України, всесвітньої історії, педагогіки.

Особливою популярністю в ліцейної родини під час проведення «Тижнів науки» користувалися випуски ліцейного радіо. Тематика радіовипусків: «Події науки: День заснування Академії Наук України» (учитель Антоніна Федорченко); «Світ комп'ютерної графіки», «Наукові секрети миші!» (учитель Наталія Бойправ); «Премія миру» (учитель Світлана Бобир); «Історія у музиці», «Цікаво про історію» (учитель Олена Гринь).

З 22 квітня до 26 квітня 2024 року було проведено STEM-тиждень-2024 у рамках Всеукраїнського фестивалю «STEM-весна-2024». Проведені заходи сприяли актуалізації концепції «STEM-ідентичність», яка відіграє важливу роль у розвитку наукової грамотності учнів, підвищує ймовірність того, що здобувачі освіти побудують успішний кар'єрний шлях в галузі STEM.

З 4 грудня до 10 грудня 2023 року в рамках Всеукраїнської інформаційно-просвітницької тематичної акції «Національний тиждень читання» в ліцеї було проведено низку заходів: випуск тематичної «Радіогазети», «Відкритий мікрофон» (ліцеїсти ділилися враженнями від прочитаних книжок), челендж «Моя улюблена книга», сформовано науково-педагогічними працівниками список книг, рекомендованих ліцеїстам для прочитання. Цьогоріч гасло акції звучало «Бути своїми», що означає зв'язок між поколіннями, подолання віддалі (котра насправді умовна) між відомими літераторами й нами, читачами, а також розуміння досвіду тих голосів, котрі подібні виклики часу вже пройшли.

Упродовж 2023/2024 навчального року для учнівства ліцею були запропоновані та реалізовані змістовні навчально-наукові зустрічі з Наталією Кульчицькою – лікарем-хірургом, викладачем вищої категорії з хірургії «Чернігівського базового фахового медичного коледжу» Чернігівської обласної ради, з Романом Конопацьким – інспектором-кінологом із пошуку вибухівки, зброї та наркотичних речовин кінологічного центру ГУНП в Чернігівській області, з Олександром Коваленком – професором, кандидатом історичних наук, головою Чернігівської обласної спілки краєзнавців, з Михайлом Жироховим – воєнним істориком, з Оленою Акименко – доктором економічних наук, професором кафедри економіки, обліку та оподаткування НУ «Чернігівська політехніка», з Сергієм Єрмаком – деканом факультету Пенітенціарної академії України, з Наталією Шакун – завідувачкою кафедри філософії та суспільних наук НУ «Чернігівська політехніка», з Геннадієм Випинашком – менеджером Програми Захисту Освітнього Дому прав людини – Чернігів, з Ларисою Борисенко – старшим інспектором з особливих доручень Департаменту головної інспекції та дотримання прав людини Національної поліції України, з Марією Калач – т.в.о. заступника начальника відділу дільничних інспекторів поліції УПД ГУНП в Чернігівській області, з Мариною Лобановою – капітаном, ін-

спектором сектору ювенальної превенції відділу превенції Чернігівського районного управління поліції Головного управління національної поліції в Чернігівській області, з Ангеліною Димочкою – учасницею молодіжної літньої школи «Разом до успіху» від міжнародної організації з міграції @МОМ, випускницею ліцею, з Володимиром Євтушенком – очільником відділу автотехнічних досліджень та криміналістичного дослідження транспортних засобів Чернігівського НДЕКЦ МВС України**,** випускником ліцею, з Інною Черевко – співзасновницею Приватної Мовної Школи та засновницею clever_chernihiv, з Денисом Ільзітом – засновником і власником бізнесу з виготовлення рекламної продукції й надання поліграфічних послуг у м.Чернігів, з Паоло Койя – талановитим італійським митцем**.**

Упродовж 2023/2024 навчального року в ліцеї було створено календар знаменних дат навчального та наукового спрямування. У рамках Міжнародного дня читання книг, що відзначався 6 вересня 2023 року, учні та учениці ліцею провели акцію «Ліцейна читанка»: парламент на сторінці @chon_lyceum запустив челендж уривків з улюблених книг, учнівство 10 класу природничо-математичного профілю додали постери з бібліопорадами та кращими цитатами, у бібліотеці стартувала виставка новинок фонду.

16 вересня 2023 року учні та учениці ліцею відзначили разом з усім світом Міжнародний день охорони озонового шару (INTERNATIONAL DAY FOR THE PRESERVATION OF THE OZONE LAYER). Мета заходу – привернути увагу громади до дбайливого ставлення та захисту озонового шару. Учні й учениці ліцею створили плакати й постери, зробили інформаційні відеоролики з теми. Представники євроклубу підготували радіовипуск про озоновий шар та його збереження, поширили флаєри та провели ініціативу «Blue stile day».

4 жовтня 2023 року в ліцеї відзначали День захисту тварин. Під час війни питання захисту тварин є особливо важливими, адже наші менші брати теж потерпають від бойових дій. Під час акції «Крок до тварин» учнівство ліцею зібрало кошти для ветеринарно-стерилізаційного центру. Також стартував фоточелендж та відбулися інформхвилинки від ліцейної служби «Голос ліцею».

10 листопада 2023 року ліцей долучився до святкування Всесвітнього дня науки за мир і розвиток (World Science Day for Peace and Development). Заходи цього дня були спрямовані на популяризацію науки в суспільстві, необхідність взаємодії науки та громадськості, стимулювання праці науковців. Інформаційні постери для учнівства дали можливість познайомитися з науковцями України та світу і їх досягненнями. Окремий стенд присвя-

чений жінкам у науці як нагадування, що жінки відіграють важливу роль у науковому й технологічному співтоваристві, а також для заохочення жінок і дівчат до участі в науковій діяльності. Під час уроків відбулися інформаційні п'ятихвилинки про науку та її роль у підтримці миру та розвитку. До інтерактивної дошки Padlet «Я – дослідник/ Я – дослідниця» зі створення мемів про науку долучилися майже всі учні й учениці.

14 лютого 2024 року відзначався Міжнародний день дарування книг. Ліцей поповнився новими примірниками цікавої літератури. Адже книга – один із найцінніших винаходів людства, вона сіє добро й любов, дає нам відповіді на всі запитання.

14 березня 2024 року в ліцеї відзначили День числа π**.** Дата 14 березня – 3/14 – і час 1:59:26 збігається з першими розрядами числа π (3,1415926....). Учні та учениці ліцею дослідили, що позначення π походить від початкової літери грецьких слів περιφερεια – коло, периферія і περιμετρος – периметр. Зіграли в kahoot. Долучилися до вікторини КНУ імені Тараса Шевченка, випустили радіогазету, створили математичний скетч з символічними подарунками-бубликами і захистили учнівські проєкти. Водночас відсвяткували день народження Альберта Ейнштейна.

20 березня 2024 року відзначався Міжнародний день щастя. Це день, коли акцентується увага на важливості щастя в життях людей по всьому світу і прагненні до гармонії, благополуччя та позитиву в повсякденному житті. Напередодні відбулася тематична розмова «Про війну і Щастя» учнів 11-х класів у рамках проєкту «Давайте обговоримо», ініційованим Дитячою психологічною службою ліцею.

20 березня 2024 року учнівство науково-проєктної групи (Катерина Усова, Дарина Анікеєва, Дарина Михневич, Анастасія Скосир, Катерина Кодесь, Андрій Межаков) за координування методиста ліцею Світлани Потоцької долучилися до екологічно-просвітницьких заходів онлайн-конференції, які проводилися фахівцями Деснянського басейнового управління водних ресурсів, приурочених відзначенню 22 березня 2024 року Всесвітнього дня водних ресурсів під гаслом «Вода для миру».

6 квітня 2024 року ліцейна спільнота активно відзначила Міжнародний день спорту на благо миру та розвитку. Було проведено загальноліцейний турнір з шахів, шашок та тенісу з метою звернення уваги учнівства та науково-педагогічних працівників ліцею на важливість спорту та спортивних змагань для розвитку людства та створення мирних відносин. Спортивна активність – це запорука здоров'я та добробуту, сприяння миру на нашій планеті.

20 квітня та 22 квітня 2024 року – День довкілля та День Землі відповідно. У ліцеї було проведено телеміст євроклубу ліцею «Назустріч» з євро-

клубом «NEW STAR» Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (координаторка Ірина Левченко). Ці євроклуби об'єднали свої зусилля заради захисту навколишнього середовища та привернення уваги до проблеми важливості миру на планеті як гаранта безпеки екосистем.

9 травня 2024 року учні та учениці ліцею долучилися до відзначення Дня Європи: провели зустрічі, дискусії, квізи, презентували просвітницький проєкт «Єдність у різноманітті».

17 травня 2024 року до Міжнародного дня музеїв, що проходив цього року за тематикою «Музеї: освіта та дослідження», заступник директора ліцею з навчально-виховної роботи Галина Сердюк організувала та провела спільно з учнями 10 класу суспільно-гуманітарного профілю (мовна галузь знань) віртуальну екскурсію до знищеного музею Марії Примаченко в рамках марафону віртуальних екскурсій. Даний захід мав на меті популяризацію музеїв як зберігачів культурного спадку, натхнення, організацію обміну думками та пошуку нових ідей.

Напередодні Дня науки в Україні, що відзначався 18 травня 2024 року, педагогічні, науково-педагогічні працівники ліцею провели інтерактивні уроки, навчально-дослідницькі розвідки та пізнавальні зустрічі. Констянтин Єфименко, президент ТОВ «Біофарма Плазма» у м. Біла Церква, надав можливість ліцейній спільноті відвідати унікальну промислову локацію України з метою ознайомлення з офісно-лабораторним комплексом.

Упродовж 2023/2024 навчального року продовжила свою діяльність Ліцейна академія наук «Вєді», що має на меті структурувати, активізувати, розширити й поглибити наукову, науково-технічну, навчально-дослідницьку, дослідницько-експериментальну, конструкторську, винахідницьку та пошукову діяльності в ліцеї. До складу ЛАН увійшли 68 ліцеїстів: 23 учні 11-х класів та 45 учнів 10-х класів, що становить 22,3 % та 11,4 % відповідно до загального контингенту ліцеїстів. До роботи ЛАН були залучені 16 педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників, з них троє з інших вищих навчальних закладів, зокрема Андрій Акименко – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри інформаційних технологій і програмної інженерії, кандидат фізико-математичних наук Національного університету «Чернігівська політехніка», Надія Лапицька – доцент кафедри хімії, технології та фармації Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, Вячеслав Полетай – кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка.

Учні-члени ЛАН відвідували наукові студії з методології науки «Азбука дослідження», головним цілеорієнтувальним напрямом яких є формуван-

ня універсальної наукової картини світу учнів ліцею. Загалом відбулося 11 зустрічей: 5 зустрічей – для учнів 11-х класів, 6 зустрічей – для учнів 10-х класів. Цьогоріч модераторами даного напряму наукових студій виступили Галина Грищенко, Марина Колесник, Наталія Нудьга, Олександр Тарасенко, Світлана Кирієнко.

16 листопада 2023 року в рамках діяльності Ліцейної академії наук «Вєді» відбувся науковий пікнік «Мої перші кроки у науці». Модератор заходу Галина Грищенко, заступник директора з наукової роботи, організувала зустріч учнів та учениць 10-х класів з випускниками і випускницям ліцею, що мають значні досягнення в науковій та науково-технічній діяльності. Серенд них: Андрій Коляда (кандидат педагогічних наук), Дмитро Гапоненко (кандидат історичних наук), Іван Баран (багаторазовий призер конкурсів-захистів МАН, аспірант, укладач фразеологічного словника за Василем Симоненком), Микола Силенко (кандидат економічних наук), Олена Бондар (кандидат технічних наук), Ольга Лілік (доктор філологічних наук), Світлана Кирієнко (кандидат педагогічних наук) із задоволенням поділилися спогадами про роки навчання в ліцеї, із вдячністю згадували педагогів-наставників та розкрили секрети подолання перешкод на шляху до саморозвитку. Крилатими фразами зустрічі стали: «Іди, хоч і малими кроками, але вперед», «Відчуй своє покликання через метод спроб», «Стукайте в двері – вони обов'язково відчиняться», «Наука завжди йде попереду».

У рамках діяльності Ліцейної академії наук «Вєді» під гаслом «Наука заради миру» 5 грудня 2023 року відбулася ІІ учнівська науково-практична конференція «Вєді-2023». У роботі конференції взяли участь близько 20 учнів 10–11 класів, наукові керівники, методисти ліцею, а також як слухачі були присутні учні 8–9 класів шкіл Чернігова й Чернігівської області. Доповіді юних науковців та науковиць розкрили актуальні наукові проблеми з біології, хімії, історії, соціології, психології, педагогіки. Проведена конференція засвідчила впевнений науковий поступ ліцею. Учнівство здобуло корисний досвід апробації своїх наукових пошуків.

З метою залучення молоді Чернігівщини до наукової роботи та успішного професійного вибору ліцей продовжував практику партнерства з провідними вишами України, а саме:

1) Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого;

2) Національним університетом «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка**;**

3) Навчально-науковим інститутом історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М.Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка;

4) Національним університетом «Чернігівська політехніка»;

5) Пенітенціарною академією України;

6) Сумським державним педагогічним університетом імені А.С. Макаренка;

7) Національним університетом «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;

8) Черкаським національним університетом імені Б. Хмельницького.

У 2023/2024 навчальному році ліцеїсти брали активну участь у різноманітних конкурсах, олімпіадах, турнірах тощо. Зокрема учні успішно виступили на ІІ та ІІІ етапах Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН.

Аналітичний звіт участі у ІІ та ІІІ етапах Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт МАН 2024 року

№ з/п	ПІБ учасника	Клас	Наукове відділення	Наукова секції	Науковий керівник	Диплом ІІ етап	Диплом ІІІ етап
1	Ананенко Артем Андрійович	10-Б	Хімії та біології	Біологія людини	Кирієнко Світлана Володимирівна	ІІ	-
2	Барилюк Єлизавета Сергіївна	11-Б	Екології та аграрних наук	Лісове і садово-паркове господарство	Потоцька Світлана Олександрівна	І	ІІІ
3	Британ Марія Артемівна	11-Б	Хімії та біології	Біологія людини	Полетай Вячеслав Миколайович, Янченко Віктор Олексійович	І	ІІІ
4	Жаров Іван Геннадійович	11-В	Історії	Археології	Гринь Олена Володимирівна	І	ІІ
5	Лопата Іван Романович	10-А	Інформаційних технологій	Навчальні, ігрові програми та віртуальна реальність	Акименко Андрій Миколайович	ІІІ	-
6	Мартиненко Софія Сергіївна	11-В	Літературознавства, фольклористики та мистецтвознавства	Українська література	Сазонова Олена Володимирівна	ІІІ	-
7	Мірошниченко Роман Олегович	11-В	Історії	Історія України	Тарасенко Олександр Федорович	-	-
8	Міщенко Ксенія Валеріївна	11-Б	Екології та аграрних наук	Екологія	Карпенко Юрій Олександрович	-	-
9	Попелюх Ангеліна Сергіївна	10-В	Літературознавства, фольклористики та мистецтвознавства	Українська література	Лілік Ольга Олександрівна	І	ІІ

10	Приходько Ілля Михайлович	11-Б	Хімії та біології	Охорона здоров'я	Лапицька Надія Василівна	I	III
11	Сердюк Бажана Сергіївна	11-Б	Екології та аграрних наук	Агрономія	Потоцька Світлана Олександрівна	I	-
12	Тимошенко Максим Андрійович	10-Б	Екології та аграрних наук	Охорона довкілля та раціональне природокористування	Кирієнко Світлана Володимирівна	II	-
13	Троцик Софія Олександрівна	11-Б	Екології та аграрних наук	Охорона довкілля та раціональне природокористування	Потоцька Світлана Олександрівна	I	III
14	Усова Катерина Сергіївна	11-В	Філософії та суспільствознавства	Психологія	Мочалова Людмила Валентинівна	II	-
15	Шерстюк Поліна Іванівна	11-В	Філології	Англійська мова та англомовна література	Сібіль Ніна Володимирівна	III	-
16	Щербаков Артем Олексійович	10-А	Інформаційних технологій	Системи та технології штучного інтелекту	Акименко Андрій Миколайович	III	-

Варто відзначити результативність виступу команди ліцеїстів на ІІІ етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад, де дуже перспективно заявили про себе учні І курсу.

№	Предмет	Кількісний склад команди ліцею	Результати виступу/диплом, ступінь	Кількість дипломів	Якісний показник виступу команди ліцею, %
1	Англійська мова	5	1) Вдовін Олексій (II) 2) Попелюх Ангеліна (II) 3) Кирик Марія (III) 4) Шерстюк Поліна (III) 5)Зелена Крістіна (III)	5	100
2	Астрономія	5	-	0	0
3	Біологія	4	1) Британ Марія (II) 2) Барилюк Єлизавета (II) 3) Ананенко Артем (III)	3	75
4	Географія	3	-	0	0
5	Екологія	5	1) Троцик Софія (II) 2) Тимошенко Максим (III) 3) Міщенко Ксенія (III)	3	60
6	Економіка	5	1) Леоненко Ангеліна (I) 2) Білик Віталій (II) 3) Чепурна Яна (II) 4) Чух Ярослав (III)	4	80
7	Інформатика	4	1) Лопата Іван (III)	1	25
8	Інформаційні технології	4	1) Бригинець Даніїл (III)	1	25

9	Історія	6	1) Корень Владислава (І) 2) Поліщук Діана (ІІ) 3) Мірошниченко Роман (ІІ) 4) Леоненко Ангеліна (ІІІ) 5) Платонов Вадим (ІІІ) 6) Шупило Вероніка (ІІІ)	6	100
10	Математика	5	1) Черняк Роман (ІІІ)	1	20
11	Німецька мова	3	1) Моруга Карина (І) 2) Денисенко Варвара (ІІІ)	2	67
12	Правознавство	3	-	0	0
13	Українська мова та літера-тура	4	1) Моруга Карина (ІІІ)	1	25
14	Фізика	2	1) Щербаков Артем (ІІ)	1	50
15	Хімія	5	1) Британ Марія (ІІ) 2) Данильченко Дмитро (ІІІ)	2	40

Учні здобули 30 дипломів. Із них – 4 дипломи І ст., 11 дипломів ІІ ст., 15 дипломів ІІІ ст. Учні 10-х класів здобули 16 дипломів, учні 11-х класів – 14 дипломів.

Учасниками ІV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад були Марія Британ (природничо-математичний профіль) – олімпіада з біології (очний формат); Владислава Корень (суспільно-гуманітарний профіль) – олімпіада з історії (очний формат); Артем Щербаков (техніко-технологічний профіль) – олімпіада з фізики (очний формат).

25 листопада 2023 року Катерина Іванченко, учениця 10-Г класу суспільно-гуманітарного профілю (економіко-правова галузь знань), та Катерина Цибулька, учениця 11-В класу суспільно-гуманітарного профілю, узяли участь у ІІ етапі XIV Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка.

2 грудня 2023 року Валерія Степаненко, учениця 10-Г класу суспільно-гуманітарного профілю (економіко-правова галузь знань), та Дарія Семироз, учениця 11-В класу суспільно-гуманітарного профілю (мовна галузь знань), узяли участь у ІІ етапі XXIV Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика.

Протягом листопада 2023 року учні й учениці ліцею узяли участь у Міжнародному дистанційному конкурсі «Олімпіс 2023 – Осіння сесія». Учнівство ліцею долучилися до випробувань з п’яти тематичних напрямків та вибороли 12 дипломів. Іван Лопата, учень 10 класу техніко-технологічного профілю, здобув одразу 4 дипломи: диплом І ступеня з математики, диплом І ступеня з інформатики, диплом І ступеня з англійської мови, диплом ІІІ ступеня з біології та природознавства. Катерина Богдан, учениця 10 класу природничо-математичного профілю, – диплом І ступеня з англійської мови. Вікторія Дем’янченко, учениця 10 класу суспільно-гуманітар-

ного профілю (мовна галузь знань), – диплом ІІ ступеня з англійської мови, диплом ІІІ ступеня з української мови і літератури. Олександра Прокопчук, учениця 10 класу суспільно-гуманітарного профілю (економіко-правова галузь знань) – диплом ІІІ ступеня з української мови і літератури, диплом ІІІ ступеня з біології та природознавства. Артем Ананенко, учень 10 класу природничо-математичного профілю, – диплом ІІІ ступеня з математики. Максим Тимошенко, учень 10 класу природничо-математичного профілю, – диплом ІІІ ступеня з біології та природознавства. Вікторія Бабич, учениця 10 класу природничо-математичного профілю, – диплом ІІІ ступеня з біології та природознавства.

Упродовж 2023/2024 навчального року ліцеїсти брали участь у Всеукраїнській учнівській інтернет-олімпіаді з економіки (4 учні), Всеукраїнській дистанційній олімпіаді з хімії (Дмитро Данильченко), IV відкритому Всеукраїнському марафоні з української мови (Андрій Свиреденко), конкурсі «Збережи енергію – допоможи довкіллю» (5 учнів), ІІ Всеукраїнському конкурсі есе та малюнків «Я маю ПРАВО на життя» (3 учні), Всеукраїнському конкурсі авторських віршів «Золоте перо-2024» (Ангеліна Леоненко), ІІІ Всеукраїнському конкурсі проєктів «Українська мова в об'єктиві» (4 учні), творчому конкурсі «Мої права: знаю, користуюсь, захищаю» (5 учнів), ІІ Міжнародному конкурсі творчого письма за фільмом для старшокласників та судентів 1 курсу «Переглядай рефлексивно, досліджуй доброчесно, мисли критично, пиши креативно!» (англійською мовою) (3 учні), конкурсі перекладів для старшокласників від НУ «Чернігівська політехніка» (Вероніка Шупило), Міжнародній Економічній Олімпіаді від чеського Institute of Economic Education Благодійної організації «Благодійний Фонд «Центр вільної економіки імені Кахі Бендукідзе» (26 учнів), участь в українському відборі до загальноєвропейських змагань з фінансової грамотності European Money Quiz 2024 (6 учнів), Всеукраїнському турнірі юних біологів «Neobio» (6 учнів), Всеукраїнському турнірі юних істориків (5 учнів), XXV Хіміко-біологічному турнірі ім. Мєчнікова (Дмитро Данильченко), Всеукраїнській історичній школі (2 учні), Школі молодого політика (Вікторія Бутько), Школі юного правознавця (2 учні), онлайн-грі «Що? Де? Коли?» (17 учнів), Фестивалі учнівських та студентських проєктів з хімії (Варвара Денисенко), науково-дослідницькому проєкті «Арт простір допитливого природознавця» (5 учнів), науково-практичному студентському методичному семінарі «Філологія в системі полікультурної гуманітарної освіти: наукові завдання, практичні пріоритети, методологічні перспективи (синтагматичний та парадигмальний підходи)» (Ангеліна Попелюх), заході «Тарас Шевченко – геній і пророк українського наро-

ду: до 210-річчя від дня народження поета» (5 учнів), Історичній грі в рамках VII Харківського міжнародного юридичного форуму (ХНЮУ ім. Я.Мудрого) (4 учні), Літературному марафоні до Дня української писемності (3 учні), проєкті євроклубу ліцею «Війна за європейські цінності – обираємо свободу і демократію!» (30 учнів).

Юні науковці 11-х класів суспільно-гуманітарного та природничо-математичного профілів Катерина Цибулька, Іван Жаров, Анастасія Буренок і Любов Галько (координатори – методист Світлана Потоцька, учитель Юрій Карпенко) 22 червня 2023 року пройшли тренінг для молоді з питань проєктного менеджменту, звітності та особливостей реалізації молодіжних екологічних ініціатив, який реалізується в рамках проєкту ПМГ ПРООН-ГЕФ «Молодіжна кліматична платформа».

28 листопада 2023 р. Зорко Марія, Карась Анастасія, Попелюх Ангеліна, учениці 10-В класу суспільно-гуманітарного профілю (мовна галузь знань),узяли участь у засіданні навчально-методичного семінару, присвяченого роковинам від Дня народження І. Нечуя-Левицького. Семінар пройшов з ініціативи філологічного факультету НУ «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

У межах співпраці з Національним університетом «Чернігівська політехніка» у листопаді 2023 року 27 учнів та учениць техніко-технологічного профілю ліцею отримали сертифікати про проходження курсу «Основи 3D моделювання та візуалізації в програмі Blender».

24 квітня 2024 року на базі ліцею відбувся турнір з хімії «Екпериментуй! Спостерігай! Лови інсайти!», який організували та провели заступник директора з наукової роботи Галина Грищенко, професор Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка Ірина Курмакова, доценти Віктор Янченко та Олена Бондар. До проведення турніру з хімії були залучені здобувачі вищої освіти, які навчаються в НУЧК Імені Т.Г. Шевченка. Учнівство 11 класів ліцею ЧОНЛ та команда № 15 (м. Чернігів) мали змогу пройти Hard skills з хімії.

Роботу Вадима Платонова «На Чернігівщині не буде водіїв «швидкої» відзначили як кращу серед журналістів-початківців щодо висвітлення процесу євроінтеграції України у конкурсі, що проводився Центром досконалості Європейських студій імені Жана Моне Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка, у рамках реалізації проєкту SEED «Вивчення Європи: освітній вимір».

Робота Яни Чепурної «Чим шкідлива тіньова економіка для наповнення бюджету держави?» виборола 1 місце у відповідній номінації конкурсу наукових есе, ініційованого Національним університетом «Чернігівська політехніка».

У серпні-вересні 2023 року 12 учнів та учениць ліцею стали учасники та учасниями проєкту «Recreation ProJekt», що був організований ЮНЕСКО на базі Bismarckschule в Ганновері. Організаторами заходу виступили президентка німецької комісії ЮНЕСКО Марія Бьомер, федеральний координатор проєкту ЮНЕСКО «Школи» Клаус Шіллінг, українська Національна комісія ЮНЕСКО та її представниця Ніна Крамарева, адміністрація, педагоги, учні, випускники Bismarckschule, приймаючі родини. Це були незабутні три тижні, насичені цікавими подіями, змістовним відпочинком, дружнім спілкуванням, сердечним теплом та турботою.

У січні 2024 року Роман Мірошниченко взяв участь у програмі культурного обміну між Україною та Францією на запрошення асоціації Lionba Lorr Ukraine. Катерина Усова – участь у програмі «ERASMUS+» (програма міжнародної співпраці ЄС з іншими країнами у сфері освіти, молоді і спорту): І етап – поїздка у Фінляндію (січень 2024 р.), ІІ етап – поїздка в Грузію (березень 2024 р). З 8 квітня до 19 квітня 2024 року Андрій Свириденко перебував у м. Drobin Poland за міжнародним обміном ERASMUS+ «Discover Culture: Drobin» в рамках партнерства громадської організації «Стелла» (Україна) та організації «EUROMED EVE POLSKA»

Успішно проводилася науково-дослідницька робота на агробіостанції ліцею під керівництвом методиста Світлани Потоцької. Здобувачі освіти брали участь у міжнародних, всеукраїнських та обласних конкурсах, турнірах, проєктах, акціях. На АБС протягом 2023/2024 навчального року проводилися проєктна діяльність з учнями «Юні дослідники біорізноманіття», заняття, майстер-класи «Лабораторія визначення показників води, ґрунту, атмосферного повітря»; проєкт «Наукові засади формування дендрологічної колекції в умовах урбанізованого середовища»; обласний круглий стіл «З питань змін клімату й проблем збереження довкілля» в рамках діяльності Молодіжного кліматичного центру спільно з учнями Молодіжного екоклубу «Екологічні паростки майбутнього» та фахівцями Мезинського національного природного парку; тематичні екскурсії на території Дитячого ботанічного саду для молоді; природоохоронна робота згідно з екологічними датами в рамках діяльності Молодіжного кліматичного центру; акція «Підгодуємо птахів узимку»; акція «Сад української мрії: від паростків надії до щедрих плодів»: висаджено 18 яблунь, 16 горіхів, 15 персиків, 10 абрикосів, 3 сливи, 15 троянд, які подаровані фірмою Сонце-Сад.

За сприяння Громадської спілки «Центр сталого розвитку та інновацій» при підтримці Центральної агенції з управління» від Литовської Республіки та фінансування Фонду з розвитку співробітництва та гуманітарної допомоги в рамках проєкту «Психосоціальна реабілітація та розвиток дітей,

батьків та педагогів з деокупованих регіонів України» було організовано оздоровлення. Іван Лопата, Максим Тимошенко, Ольга Ткаченко, Артем Щербаков, Єлизавета Барилюк, Бажана Сердюк, Ксенія Міщенок з 30 січня по 4 лютого 2024 року відвідали психологічно-спортивний табір для підтримки та психологічного розвантаження учнів з деокупованих територій України на базі футбольної академії «Рух» у м.Винники Львівської області.

Протягом 2023/2024 навчального року ліцеїсти брали участь у різних конференціях:

1) VII Міжнародній науковій конференції «Природні ресурси прикордонних територій в умовах зміни клімату» – NARBAC-2023 (“Natural Resourcesof Border Areas under a Changing Climate”) (3 учні, методист Світлана Потоцька);

2) Всеукраїнській науково-практичній конференції «Українська мова як чинник національної державности (2 учениці, заступник директора з навчально-виховної роботи Галина Сердюк, методист Іван Баран, учителі Наталія Голуб, Олена Сазонова, Ольга Лілік);

3) Методично-практичній конференції, присвячена пам’яті Матвія Номиса (3 учні);

4) III Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми сучасного перекладознавства» (Ангеліна Попелюх);

5) IV Міжнародій науково-практичній конференції «Новітні технології сучасного суспільства» (НТСС-2023) (Єлизавета Барилюк);

6) Восьмій обласній природничій конференції «Формування науково-дослідницьких навичок шляхом створення освітньо-розвивального середовища та інтенсивного інтелектуального спілкування» (2 учениці);

7) IV обласній мовно-літературній конференції учнівської молоді (Софія Антоненко);

8) Міжнародній науковій конференції «Природні ресурси природоохоронних територій в умовах зміни клімату» (2 учні);

9) Онлайн-конференції екологічно-просвітницького спрямування до Всесвітнього дня водних ресурсів (4 учні, методист Світлана Потоцька);

10) Міжрегіональній науково-практичній онлайн-конференції «Творчість Тараса Шевченка у вимірах сьогодення» (4 учні);

11) І Міжнародній науково-практичній конференції до 65-річчя факультету дошкільної, початкової освіти і мистецтв «Сучасна освіта в умовах глобалізованого світу: реалії, виклики, перспективи» (Ангеліна Попелюх, заступник директора з навчально-виховної роботи Галина Сердюк, заступник директора з наукової роботи Галина Грищенко, методист Антоніна Федорченко, учителі Ольга Лілік, Людмила Ушакова, Олена Сазонова, Ірина Мироненко, вихователь Олена Мосич).

Досягнення учнівства у науковій, навчально-дослідницькій, дослідницько-експериментальній, конструкторській, винахідницькій та пошуковій діяльності є результатом систематичної злагодженої взаємодії методичної ради та методичних комісій ліцею.

У 2023/2024 навчальному році підвищився рівень професійної компетентності 14 педагогічних та науково-педагогічних працівників ліцею. За результатами атестації присвоєно кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії» Ірині Кулик, Олександру Павліону, Людмилі Мочаловій; кваліфікаційну категорію «спеціаліст першої категорії» Олегу Пустовому; кваліфікаційну категорію «спеціаліст другої категорії» Наталії Бойправ; педагогічне звання «старший учитель» Ірині Мироненко, Людмилі Ушаковій. Методист ліцею Світлана Потоцька нагороджена обласною щорічною Премією імені Софії Русової. Учитель хімії Олена БОНДАР стала лауреатом у номінації «Молодий методист року в галузі хімічних та біологічних наук» Всеукраїнського конкурсу «Молодий вчений року».

6 червня, 8 червня, 30 серпня 2023 року для 23 педагогічних та науково-педагогічних працівників ліцею було проведено триденний психологічний тренінг «Перша психологічна допомога учасникам освітнього процесу» (модератор – Олена Антоненко). 25 жовтня 2023 року для педагогічних та науково-педагогічних працівників ліцею було проведено одноденний тренінг з навичок зупинки критичних кровотеч, (за сприяння спеціалізованої організація First Aid Projec та благодійної організації Klitschko Foundation). Упродовж тренінгу учасники й учасниці практикувалися в тампонуванні ран, накладанні турнікетів та інших аспектах зупинки крові. 10 листопада 2023 року для освітянської та батьківської спільнот ліцею було проведено 4-годинний психологічний тренінг «Психосоціальна допомога учасникам освітнього процесу». Тренінг охопив 37 учасників.

5 березня 2024 року заступник директора з навчально-виховної роботи Галина Сердюк, методист Іван Баран, вчитель Наталія Голуб виступили разом з кафедрою філологічних дисциплін та методики їх викладання ЧОІППО імені К. Ушинського співорганізаторами Всеукраїнського вебінару для вчителів-словесників «Дослідницький простір філолога (досвід роботи КЗ «ЧОНЛ»)». Вебінар був присвячений розвитку дослідницької компетентності вчителів-словесників, ознайомленню із сучасними підходами щодо організації дослідно-орієнтованого навчання рідної мови і літератури. Спільними зусиллями ЧОІППО імені К. Ушинського та КЗ «Чернігівський обласний науковий ліцей» Чернігівської обласної ради вдалося об’єднати 114 учасників, учителів-словесників Чернігівщини, Полтавщини, Тернопільщини. Предметом фахового спілкування педагогів наукового ліцею стала сутність спеціалізованої освіти наукового спряму-

вання, дослідницька компетентність учителя-філолога та її компоненти, педагогічні умови розвитку, обговорення сучасних практик організації дослідництва та джерел професійного розвитку, дорожня карта вчителя-дослідника. Апробований формат обміну досвідом – ефективний спосіб об'єднати вчителів регіону в прагненні вивчати рідну мову і літературу на засадах дослідництва.

26 квітня 2024 року було проведено методичний практикум «STEM-ідентичність: час науково-методичних пошуків» (модератор – методист Антоніна Федорченко) з метою ознайомлення науково-педагогічних працівників ліцею з інноваційними освітніми технологіями, необхідними для реалізації концептуальних засад Нової української школи, пошуку й підтримки перспективних науково-методичних ідей щодо розвитку напрямів STEM-освіти в ліцеї.

Протягом навчального року в рамках діяльності науково-практичної лабораторії з упровадження універсально-інтегральної багаторівневої освіти для формування універсальної наукової картини світу учнівської молоді були проведені тематичні зустрічі з педагогічними та науково-педагогічними працівниками ліцею «Багаторівнева взаємодія людини зі світом», проведений дводенний тренінг-заняття та тренінг-кіносемінар «Алгоритм універсальних законів природи як алгоритм міждисциплінарної інтеграції знань», започаткований збірник матеріалів для самостійного перегляду в гугл-класі з метою використання в освітньому процесі та в діагностико-корекційній роботі з учнями.

Педагогічні та науково-педагогічні працівники ліцею є постійними учасниками міжнародних, всеукраїнських, обласних науково-практичних конференцій та семінарів. Вони активно публікуються в наукових виданнях, є авторами та співавторами посібників та наукових праць.

27-29 березня 2024 року відбулася П'ятнадцята міжнародна виставка «Сучасні заклади освіти» в режимі онлайн. Ліцей отримав срібну медаль як переможець конкурсу з тематичних номінацій, презентувавши свій досвід у тематичній номінації «Виховні константи утвердження української національної та громадянської ідентичності». У конкурсній роботі "Національно-патріотичне виховання ліцею як основа формування української національної та громадянської ідентичності учнівської молоді» Антоніна Федорченко, Олександр Павліон, Олена Мосич систематизували роботу в становленні української національної та громадянської ідентичності учнівської молоді: вплив спеціально організованого освітнього середовища ліцею на формування компетентностей, зміст і форми виховної роботи ліцею, спрямовані на утвердження української політичної нації та розвиток громадянського суспільства.

3-4 квітня 2024 року ліцей взяв участь у національному форумі «Реформування старшої профільної середньої освіти (академічні ліцеї)». До участі в цій освітянській події були запрошені представники 25 закладів загальної середньої освіти, у яких з 2025 року має розпочатися пілотування реформи, що ставить за мету індивідуалізувати освіту в старшій школі, забезпечити свободу вибору та наблизити її до потреб кожного учня та учениці. До складу делегації ліцею увійшли директорка Ганна Коломієць, психологиня Наталія Нудьга, учителька англійської мови Ніна Сібіль та учениця 10 класу суспільно-гуманітарного профілю (мовна галузь знань), членкиня парламенту Ангеліна Попелюх.

Підвищенню професійної майстерності вчителів та забезпеченню надання якісних освітніх послуг сприяло проведення загальноліцейної літньої інтелектуальної школи «СилаUA: добробут, молодь, майбутнє» в рамках навчальної практики. Основною метою проєкту, яку ставили перед собою науково-педагогічні та педагогічні працівники ліцею, стало бажання зробити навчання повноцінним, об'ємним і цікавим відповідно до потреб учнів, розкрити питання, які є предметом найбільш активних запитів, та забезпечити індивідуальні освітні траєкторії учнів протягом 2023/2024 навчального року.

З метою врахування індивідуальних освітніх траєкторій учнів Загальноліцейна літня інтелектуальна школа проводилася за п'ятьма напрямами:

– Літняї (не)інтелектуальна школа «СПЕКТР» на базі ліцею;

– «Ресурсна школа» на базі готелю «Чертур» (с. Явора, Львівська область);

– Літня економічна школа «StartUP» на базі готелю «Чертур» (с. Явора, Львівська область);

– Літня інформатична школи «Золотий байт» на базі мережі приватних садиб туристичного клубу «Оселя здоров'я» (м. Вижниця, Чернівецька область)

– Літнього кемпу «Україна європейська: план дій для молоді» на базі санаторію «Карпати» (смт Карпати, Закарпатська область).

Загальноліцейна літня інтелектуальна школа «СилаUA: добробут, молодь, майбутнє» – це вдале поєднання відпочинку, психологічного розвантаження, продуктивних методів саморозвитку задля соціалізації учнівства, популяризації науки, долучення учнів ліцею до наукової та науково-технічної діяльності, пізнання краси й загадок України.